ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)
z 2. decembra 2004 *

Vo veci C-398/03,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES,

podaný rozhodnutím Helsingin hallinto-oikeus (Fínsko) z 22. septembra 2003 a doručený Súdnemu dvoru 24. septembra 2004, ktorý súvisí s konaním

E. Gavrielides Oy,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory K. Lenaerts (spravodajca), sudcovia J. N. Cunha Rodrigues a K. Schiemann,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

* Jazyk konania: fínčina.

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 16. septembra 2004,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— E. Gavrielides Oy, v zastúpení: E. Gavrielides,

— grécka vláda, v zastúpení: K. Marinou a V. Kontolaimos, splnomocnení zástupcovia,

— fínska vláda, v zastúpení: A. Guimaraes-Purokoski, splnomocnená zástupkyňa,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: E. Paasivirta, B. Doherty a P. Aalto, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 23. septembra 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 90/642/EHS z 27. novembra 1990 o stanovení maximálnych hladín pre rezíduá [úrovní

rezíduí — *neoficiálny preklad*] pesticídov v a na určitých produktoch rastlinného pôvodu vrátane ovocia a zeleniny (Ú. v. ES L 350, s. 71), zmenenej a doplnenej smernicou Komisie 2000/42/ES z 22. júna 2000 (Ú. v. ES L 158, s. 51, ďalej len „smernica 90/642").

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou E. Gavrielides Oy (ďalej „Gavrielides") a fínskou colnou správou po prijatí rozhodnutí, ktorými fínska colná správa zakázala dovoz listov viniča spoločnosťou Gavrielides do Fínska.

Právny rámec

3 Smernica 90/642 v článku 1 ods. 1 prvom pododseku stanovuje:

„Táto smernica sa bude uplatňovať na výrobky [produkty — *neoficiálny preklad*] v rámci skupín špecifikovaných v stĺpci 1 prílohy, ktorých príklady sú uvedené v stĺpci 2, pokiaľ výrobky [produkty — *neoficiálny preklad*] v menovaných skupinách alebo časti výrobku [produktu — *neoficiálny preklad*] opísaného v stĺpci 3 môžu obsahovať určité zvyšky [rezíduá — *neoficiálny preklad*] pesticídov."

4 Podľa článku 3 ods. 1 prvého pododseku smernice 90/642:

„Výrobky [Produkty — *neoficiálny preklad*] v skupinách alebo tam, kde to pripadá do úvahy, časti výrobkov [produktov — *neoficiálny preklad*] uvedené v článku 1 neobsahujú, od doby prepustenia do obehu, úrovne rezíduí pesticídov vyššie, ako sú úrovne, ktoré sú špecifikované v zozname uvedenom v prílohe II."

5 Príloha I smernice 90/642 obsahuje zoznam skupín produktov a produktov stanovených v článku 1 vyššie uvedenej smernice.

6 V stĺpci I tejto prílohy sú obsiahnuté najmä skupiny bobuľovín a drobného ovocia. Medzi produktmi patriacimi do tejto skupiny je v stĺpci 2 uvedené stolové hrozno a muštové hrozno. Podľa stĺpca 3 maximálne úrovne rezíduí pesticídov sa uplatňujú na „celý produkt po odstránení čiašok a stopiek".

7 V stĺpci I vyššie uvedenej prílohy je uvedená skupina listovej zeleniny a čerstvých bylín. Medzi produktmi patriacimi do tejto skupiny sú citované v stĺpci 2 čerstvé byliny. Podľa stĺpca 3 maximálne úrovne rezíduí pesticídov sa uplatňujú na „celý produkt po odstránení zhnitých vonkajších listov, koreňa a pôdy (pokiaľ je)".

8 Príloha II smernice 90/642 stanovuje maximálne úrovne rezíduí pesticídov v a na určitých produktoch a ich častiach upravené v článku 1 vyššie uvedenej smernice. Sú tam predovšetkým uvedené, v skupine bobuľovín a drobného ovocia, stolové hrozno a muštové hrozno, v skupine listovej zeleniny a čerstvých bylín, podskupina čerstvých bylín. Táto zahŕňa produkty ako trebuľka, cesnak pažítkový, petržlen a zeler na krájanie, ako aj položku „Ostatné".

9 V tejto prílohe II sú stanovené maximálne úrovne chlorpyrifosu pre stolové hrozno a muštové hrozno na 0,5 mg/kg a pre čerstvé byliny na 0,05 mg/kg.

10 V tej istej prílohe sú stanovené maximálne úrovne fenarimolu pre stolové hrozno a muštové hrozno na 0,3 mg/kg a pre čerstvé byliny na 0,02 mg/kg.

11 Smernica 90/642 bola prebratá do fínskeho práva rozhodnutím č. 896/1999 Ministerstva obchodu a priemyslu o stanovení maximálnych úrovní rezíduí pesticídov v ovocí a zelenine, v obilninách, ako aj vajciach a vaječných produktoch.

12 Článok 3 ods. 1 tohto rozhodnutia odkazuje pre stanovenie maximálnych úrovní rezíduí pesticídov na zoznam látok, ktorý je pripojený v prílohe k tomuto rozhodnutiu. Pokiaľ ide o maximálne povolené úrovne chlorpyrifosu a fenarimolu pre hrozno a čerstvé byliny, preberá tento zoznam úrovne uvedené v bodoch 9 a 10 tohto rozsudku.

Skutkové okolnosti a prejudiciálne otázky

13 Gavrielides chcel doviezť do Fínska v marci 2002 dodávku zvitkov listov viniča plnených ryžou a v júli 2002 dodávku listov viniča naložených v slanom náleve.

14 Laboratórium fínskych colných orgánov odobralo vzorky týchto produktov, aby odmeralo úroveň rezíduí pesticídov a zistilo, že plnené listy viniča obsahujú 0,28 mg/kg chlorpyrifosu a listy viniča naložené v slanom náleve 0,11 mg/kg chlorpyrifosu a 0,14 mg/kg fenarimolu.

15 S prihliadnutím na výsledky tohto rozboru a keďže sa domnievali, že pri uplatnení právnej úpravy o stanovení maximálnych úrovní rezíduí pesticídov patria listy viniča do skupiny listovej zeleniny a čerstvých bylín, v ktorej majú byť prirovnávané k čerstvým bylinám, fínska colná správa rozhodnutiami z 29. júla a 12. augusta 2002 zakázala dovoz, vývoz, držbu na účel opätovného predaja, ponuku a každú inú formu scudzenia týchto produktov z dôvodu, že úrovne rezíduí pesticídov obsiahnuté v týchto produktoch prekročili maximálne povolené množstvá rezíduí chlorpyrifosu a fenarimolu pre čerstvé byliny.

16 Gavrielides podal na Helsingin hallinto-oikeus žalobu o zrušenie týchto rozhodnutí fínskej colnej správy.

17 Konštatujúc, že vnútroštátna právna úprava je zhodná s právnou úpravou Spoločenstva v tejto oblasti, Helsingin hallinto-oikeus sa domnieva, že výsledok sporu vo veci samej závisí od odpovede na otázku, či sa má smernica 90/642 vykladať tak, že záväzným spôsobom stanovuje maximálne úrovne rezíduí chlorpyrifosu a fenarimolu, pokiaľ ide o listy viniča.

18 Keďže neexistuje judikatúra k tejto otázke, Helsingin hallinto-oikeus rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 1 ods. 1 smernice Rady 90/642/EHS z 27. novembra 1990 o stanovení maximálnych hladín pre rezíduá [úrovní rezíduí — *neoficiálny preklad*] pesticídov v a na určitých produktoch rastlinného pôvodu vrátane ovocia a zeleniny v znení zmien a doplnení vykladať v tom zmysle, že sa smernica vzťahuje na listy viniča?

2. Ak je to tak:

a) Má sa príloha I smernice vykladať v tom zmysle, že listy viniča patria do skupiny produktov ‚Listová zelenina a čerstvé byliny' a príloha II v tom zmysle, že listy viniča patria medzi ‚Ostatné [byliny]'?

b) Do ktorej skupiny produktov a do ktorej položky patria listy viniča, ak nepatria medzi ‚Ostatné [byliny]'?"

Posúdenie Súdnym dvorom

19 Je nepochybné, že listy viniča nie sú uvedené ani v smernici 90/642, ani v jej prílohách.

20 Podstatou otázok položených vnútroštátnym súdom je, či napriek neexistencii zmienky sa má smernica 90/642 vykladať tak, že sa uplatňuje na listy viniča, a v prípade kladnej odpovede, do ktorej kategórie produktov a do ktorej položky treba zaradiť tento produkt.

21 V tomto ohľade treba pripomenúť, že článok 1 ods. 1 smernice 90/642, ktorý definuje pôsobnosť vyššie uvedenej smernice, uvádza ako „príklady" produkty patriace do skupín vymenovaných v prílohe I tejto smernice. Okrem toho, v prílohe II

tej istej smernice prvý stĺpec je nazvaný „Skupiny a príklady individuálnych produktov, pre ktoré platia maximálne úrovne rezíduí", a veľké množstvo skupín a podskupín citovaných produktov v tejto prílohe obsahuje v rámci vypočítavania produktov „Ostatné".

22 Z toho vyplýva, že tak ako tvrdí fínska vláda a Komisia Európskych spoločenstiev, a v rozpore s tým, čo hlavne tvrdí Gavrielides a grécka vláda, samotná skutočnosť, že produkt nie je uvedený v prílohách smernice 90/642 nevylučuje uplatnenie vyššie uvedenej smernice na tento produkt. Je ešte potrebné preskúmať, či je možné sporný produkt, v kontexte právnej úpravy o stanovení maximálnych úrovní rezíduí pesticídov, priradiť k produktu alebo skupine produktov výslovne upravených v smernici 90/642.

23 Také preskúmanie zahŕňa zohľadnenie všeobecného cieľa tejto smernice, ktorý spočíva, podľa jej prvých šiestich odôvodnení, a tak ako zdôraznila generálna advokátka v bodoch 32 a 33 svojich návrhov, v zosúladení jednak potreby účinne chrániť rastliny a rastlinné produkty proti škodcom a burinám pre zabezpečenie výnosu rastlinnej výroby v Spoločenstve a výnosnosti poľnohospodárskej produkcie a jednak potreby chrániť zdravie ľudí alebo zvierat, ako aj životné prostredie proti škodlivým účinkom pesticídov.

24 V dôsledku toho zaradenie produktu, ktorý nie je uvedený v prílohách smernice 90/642, do skupiny alebo podskupiny produktov, ktoré sú v nej uvedené, predpokladá, tak ako to tvrdí Komisia vo svojich písomných pripomienkach, že tento neuvedený produkt je vopred predmetom vedeckého vyhodnotenia spočívajúceho v zvážení dvoch požiadaviek uvedených v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, a z ktorého vyplýva, že z pohľadu týchto dvoch požiadaviek je dovolené uplatniť na dotknutý produkt maximálne úrovne rezíduí pesticídov stanovené pre skupinu alebo podskupinu produktov, do ktorej sa má zaradiť.

25 Táto potreba predchádzajúceho vedeckého vyhodnotenia je potvrdená v trinástom odôvodnení smernice 90/642, podľa ktorého stanovenie povinných maximálnych úrovní rezíduí pesticídov „vyžaduje zdĺhavé technické posudzovanie".

26 Pokiaľ ide o spor vo veci samej, treba povedať, že podľa informácií poskytnutých Komisiou priaznivé a nepriaznivé účinky pesticídov na listy viniča neboli do dnešného dňa predmetom žiadneho vedeckého vyhodnotenia, takže nie je možné zaradiť tieto listy do položky „Ostatné" v podskupine čerstvých bylín v skupine listová zelenina a čerstvé byliny, tak ako by to chcela fínska vláda, alebo do podskupiny stolové hrozno alebo muštové hrozno v skupine bobuľoviny a drobné ovocie, tak ako to subsidiárne uvádza Gavrielides a grécka vláda.

27 Pokiaľ ide o údajné možné zaradenie listov viniča do podskupiny čerstvých bylín, treba dodať, že vyššie uvedené listy sa vo vzťahu napríklad k čerstvým bylinám uvedeným v prílohe I a II smernice 90/642, a to trebuľka, cesnak pažítkový, petržlen a zeler na krájanie, líšia morfologicky, spôsobom konzumácie a podmienkami pestovania a vystavenia pôsobeniu škodlivých organizmov, ktoré vylučujú, aby sa na nich, keďže v súčasnosti neexistuje vedecké zdôvodnenie, uplatňovali maximálne úrovne rezíduí pesticídov stanovené pre čerstvé byliny.

28 Na podporu svojej argumentácie sa fínska vláda odvoláva na dokument nazvaný „Klasifikácia kultúr (menšieho významu) nevymenovaných v prílohe smernice Rady 90/642/EHS" [Classification of (minor) crops not listed in the Appendix of Council Directive 90/642/EEC], strany 107 a 108, kde sú listy viniča prirovnané k čerstvým bylinám.

29 Tento dokument je prílohou usmerňovacieho dokumentu Komisie z 22. júla 1997 nazvaného „Pokyny na predloženie údajov týkajúcich sa rezíduí upravených v prílohe II časti A bode 6 a v prílohe III časti A bode 8 smernice 91/414/EHS o uvedení na trh fytofarmaceutických produktov" (Guidelines for the generation of data concerning residues as provided in Annex II, part A, section 6 and Annex III, part A, section 8 of Directive 91/414/ECC concerning the placing of plant protection production products on the market).

30 Každopádne dokument, na ktorý sa odvoláva fínska vláda, nemôže spochybniť predchádzajúci rozbor.

31 Ako totiž vyplýva z informácií poskytnutých Komisiou, tento dokument vyjadruje výhradne stanovisko odborov Komisie, a nie stanovisko stáleho fytosanitárneho výboru, ktorý sa ešte v tejto veci nevyjadril. V dôsledku toho sa navrhnuté porovnanie neopiera o žiadne vedecké vyhodnotenie.

32 Okrem toho, tak ako to objasňuje názov usmerňovacieho dokumentu z 22. júla 1997, ku ktorému je vyššie uvedený dokument pripojený, toto porovnanie je urobené v presnom právnom rámci, a to v právnom rámci smernice Rady 91/414/EHS z 15. júla 1991 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh (Ú. v. ES L 230, s. 1).

33 Vo svojej prílohe I táto smernica obsahuje zoznam účinných látok, ktorých použitie je povolené v prípravkoch na ochranu rastlín. Na rozdiel od smernice 90/642 pritom nestanovuje maximálne úrovne rezíduí účinných látok, na ktoré sa uplatňuje. Tak ako uvádza Komisia vo svojich písomných pripomienkach, smernica 91/414 vo

svojom článku 4 ods. 1 stanovuje zásadu, že uvedenie prípravkov na ochranu rastlín obsahujúcich takéto látky na trh je podriadené vydaniu predbežného povolenia zo strany dotknutého členského štátu, ktorý ak dočasne stanovil maximálne úrovne rezíduí, je povinný oznámiť tieto úrovne Komisii na účel preskúmania ich prípustnosti.

34 V tomto rámci porovnanie listov s čerstvými bylinami, navrhnuté v dokumente uvedenom v bode 28 tohto rozsudku, sa týka, tak ako to vyplýva z nadpisu „Pokyny", ku ktorému je vyššie uvedený dokument pripojený, dodávky, počas uvedenia novej účinnej látky v prílohe I smernice 91/414 alebo materiálu povoľujúceho uvedenie prípravku na ochranu rastlín na trh, informácií, získaných počas kontrolných skúšok týkajúcich sa reakcie rezíduí účinných látok alebo dotknutých produktov v a na spracovaných produktoch, v potravinách a strave pre zvieratá podľa prílohy II časti A bodu 6 a prílohy III časti A bodu 8 smernice 91/414.

35 Takéto porovnanie, s ktorým sa ráta pre čerstvé byliny v rámci zberu v kontexte smernice 91/414, informácií získaných počas kontrolných skúšok týkajúcich sa reakcie rezíduí účinných látok alebo prípravkov na ochranu rastlín v potravinách alebo spracovaných produktoch, nemôže byť v prípade neexistencie vedeckého odôvodnenia rozšírené na oblasť stanovenia maximálnych úrovní rezíduí pesticídov, na ktorú sa vzťahuje smernica 90/642.

36 Z toho vyplýva, že v kontexte smernice 90/642 sa listy viniča nemôžu porovnávať s čerstvými bylinami.

37 Pokiaľ ide o údajné možné porovnanie listov viniča s hroznom, je potrebné ešte najskôr uviesť, že podskupina „stolové hrozno a muštové hrozno" zahŕňa jednak „stolové hrozno" a jednak „muštové hrozno." Neobsahuje položku „Ostatné", čo vedie k záveru, že výpočet produktov v tejto podskupine je vyčerpávajúci, a predstavuje prekážku zaradenia iných produktov akými sú listy viniča.

38 Po druhé, je potrebné si všimnúť, že pokiaľ ide o skupinu „bobuľoviny a drobné ovocie", do ktorej patrí podskupina „stolové hrozno a muštové hrozno", maximálne úrovne rezíduí pesticídov sa uplatňujú na „celý produkt", podľa stĺpca 3 prílohy I smernice 90/642. Toto upresnenie je prekážkou pre zaradenie do skupiny citovaných produktov takých častí rastliny, ako sú listy viniča, ktoré sú oddelené od bobuľovín alebo dotknutého drobného ovocia.

39 Po tretie, tento výklad podporujú existujúce rozdiely medzi listami viniča a hroznom. Vskutku, okrem spôsobu konzumovania, ktorý ich silne odlišuje, tieto dva produkty sa odlišujú, tak ako to uvádza Komisia vo svojich písomných pripomienkach, čo sa týka ich morfológie, a teda ich schopnosťou zadržiavať rezíduá pesticídov, ako aj podmienkami ich zberu a aj dĺžkou pôsobenia škodlivých organizmov.

40 Z toho vyplýva, že v kontexte smernice 90/642 sa listy viniča nemôžu porovnávať so stolovým hroznom alebo muštovým hroznom.

41 S prihliadnutím na uvedené je potrebné dospieť k záveru, že smernica 90/642 sa neuplatňuje na listy viniča.

42 V dôsledku toho je potrebné odpovedať vnútroštátnemu súdu, že smernica 90/642 sa neuplatňuje na listy viniča.

O trovách

43 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Smernica Rady 90/642/EHS z 27. novembra 1990 o stanovení maximálnych hladín pre rezíduá [úrovní rezíduí — *neoficiálny preklad*] pesticídov v a na určitých produktoch rastlinného pôvodu, vrátane ovocia a zeleniny, zmenená a doplnená smernicou Komisie 2000/42/ES z 22. júna 2000, sa neuplatňuje na listy viniča.

Podpisy